

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизведена или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Любомир Николов-Нарви, автор, 2014

© Петър Станимиров, художник, 2014

© Издателство „Изток-Запад“, 2014

ISBN 978-619-152-522-5

Люботир Николов-Нарви

Забравени Сказаниа

Съдържание

КАРТА С БЕЛИ ПОЛЕТА.....	9
ПРОЛОГ	
По зеления път	11
Душата на ледената дева	17
Заличената кралица.....	35
Глупавият трол	53
Зеления път близо до гората Кестенака	63
Нарн Ен Умердо Ар Алкаринда.....	71
Брее на Големия кръстопът.....	82
Зелени устни.....	90
Сводокаменния мост на река Брендивин (Барандуин)	108
Съкровището на мъртвия крал	113
Голям Дълбалник на Белите ридове	138
Единственият изстрел	140
СТРАЖЕВИТЕ ХЪЛМОВЕ В ЗАПАДНИТЕ ПОКРАЙНИНИ на Графството	150
Сказание за Хазрин	155
Кръв по зелениките	163
Село Нови пристан край Сивите заливи.....	174
Пазителят на светлината	177
УМБАР, ВЛАДЕНИЕ НА ГОНДОР от Година първа на Четвъртата епоха	185
Черният вестоносец.....	189
Минас Тирит, столица на Обединеното кралство.....	194
Осмият кораб.....	196
ЕПИЛОГ	223
Ямата.....	224
СПИСЪК НА ИМЕНА И НАЗВАНИЯ.....	229

၆၂၀၀ နှစ် ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့ နေ့စဉ် နေ့စဉ် နေ့စဉ် နေ့စဉ် နေ့စဉ်
၆၂၀၀ နှစ် ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့ နေ့စဉ် နေ့စဉ် နေ့စဉ် နေ့စဉ် နေ့စဉ်
၆၂၀၀ နှစ် ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့ နေ့စဉ် နေ့စဉ် နေ့စဉ် နေ့စဉ် နေ့စဉ်

Някои от величавите истории щях да обрисувам изцяло, други да оставя само нахвърляни, като част от схемата. Циклите трябваше да бъдат свързани в едно величествено цяло и все пак да оставят място за други умове и ръце, използващи четка, музика и грама.

Дж. Р. Р. Толкин до Милтън Уолдман, 1951 г.

– О, сър – му рекох аз, – макар и вън от Рая,
Човек не е погубен, ни променен до края.
Дори и покварен, на трона си остава
и пази царски грипи от старата си слава:
Човек, Творец вторичен, кристално огледало,
в което се пречупва божественото Бяло
на багри многобройни с безкрайни съчетания,
що в умовете раждат действителни създания.
Дори ако напълним със елфи и гоблини
гори и пущинаци, долчинки и рътлини,
със граконово семе света да сме засели
и Богове да пращаме из мрачните प्रदेशи –
това е наше право. За него няма тлен,
Човек закона спазва, по който е рожен.

Дж. Р. Р. Толкин към К. С. Луис
в поемата „Филомитон до Мизомитон“¹

¹ Според текста, цитиран в есето на Толкин „За вълшебните приказки“.

Карта с Бели полета

Кралството на приказките е необятно, дълбоко, високо и изпълнено с какво ли не: там се намират всевъзможни зверове и птици; безбрежни морета и неизброими звезди; красота, таяща чаровна магия и вездесъща заплаха; радост и скръб, остри като мечове. Човек може да се смята за щастливец, че стъпките са го довели в това кралство, ала със самото си богатство и с цялата си необичайност то сковва езика на пътешественика, който ще разказва за тях. И докато е там, за него става опасно да загава прекалено много въпроси, инак портите могат да се захлопнат и ключът да изчезне.

Дж. Р. Р. Толкин,
„За вълшебните приказки“

Когато преди четвърт век в ръцете ми случайно попадна един дебел зелен том със заглавие „Властелинът на пръстените“, аз изобщо не подозирах, че от този момент нататък животът ми се променя – също като на Алвин, за когото ще стане дума в тази книга.

Но така се случи. Имах щастието да превода първо „Властелинът“, после „Силмарилион“, „Недовършени предания“, „За вълшебните приказки“ и почти всичко останало от творчеството на Толкин. А работата на преводача е като на златотърсач, който седи в меката светлина на настолната лампа и прехвърля пясъка на думите, за да издири зрънцата злато. И малко по малко магията ме обзе. Невъзможно е да обмисляш всяка отделна дума на един автор, да се вживяваш във всяка негова мисъл, без частица от него да пусне корен в собствената ти душа.

Средната земя стана част от мен. Обикнах този магически свят, сътворен от вълшебника, който бе успял, както казва един литературен критик, за краткия си човешки живот да стане творчески еквивалент на един цял народ.

И заедно с обичта дойде болката, позната вероятно на мнозина читатели на Толкин. Болката, че въпреки всичко един човешки живот не е бил достатъчен, за да довърши – също като художника от разказа „Листо от Дребносръчко“ – започнатата величава картина.

Средната земя ни е завещана като карта на вълшебна страна, изпъстрена с бели петна. Преди дванайсет години намерих куража да прекрача в тези бели петна и да започна да пиша за чудесата, които откривах там. Правех го за себе си, с огромно преклонение пред сянката на Професора... и без надежда написаното някога да види бял свят.

Но ето че се намериха хора, които пожелаха да издадат моите видения за онази чудна страна. Благодарен съм им, благодарен съм на всички приятели и близки, които ме подкрепиха – и най-вече съм благодарен на вас, които разгръщате тази книга.

Оставям се на вашия съд. Дали съм натрапник в незнайните територии на вълшебството, или просто смирен разказвач за видяното там – това ще кажете вие. А аз... аз въпреки всичко ще продължа да прекрачвам там в мечтите си.

*Любомир Николов-Нарви
ноември 2012 г.*

Пролог

По зеления път

253 година от Четвъртата епоха на Средната земя

Из полето гълъз път
вие се, не спира,
но в торбата ми тежат
шунка, хляб и бира.

Щом умора или глаг
хване ме накрая,
ще приседна за обяг
както аз си зная.

Мръкне ли, ще търся хан,
ала лошо няма
да се просна замечтан
в куп уханна слама.

Погледът ми замъглен
сред звезди ще плува,
а умът ми в звезден плен
нак ще засънува

ЧЕЕЕЕЕЕЕЕЕЕЕЕ

Из полето гълъз път
вие се, не спира,
но в торбата ми тежат,
но в торбата ми тежат,
но в торбата ми тежа-а-а-ат
шунка,
хляб
и бира!

Тази песен се носеше бодро над притихналите горички и полета около шосето, което вече само старците наричаха с древното му название Зеления път. Днес то носеше името Арнорски път, или по-протичко Големия северен път, а от някогашната му запустялост нямаше и помен. Макар и все още нарядко, край него се срещаха селца и чифлици, обкръжени от лозя, ниви и овощни градини, а понякога дори и малки странноприемнички, готови да предложат на морния пътник легло и скромна трапеза. През последните два века и половина Средната земя бе изцелила раните от Войната за Пръстена и неотклонно вървеше към благоденствие под мъдрото управление на крал Елесар, сетне на сина му Елдарион, а днес на неговия внук Телперик. Не можеше да се каже, че животът е лек – имаше и бедност, и неправди, и природни бедствия, и все пак поданиците на Обединеното кралство гледаха с надежда към утрешния ден.

Пътникът, който пееше гръмогласно (и не твърде мелодично, би трябвало да споменем) горната песен, беше млад, строен и голоброд, облечен в поевхтели, но чисти кафяви дрехи, а на главата му стърчеше островърха зелена шапка, украсена с дълго фазаново перо. В издутата торба на гърба му освен вече споменатите шунка, хляб и бира имаше мастианица, няколко добре подострени гъши пера и пачка чисти пергаментови листа. Не ще и дума, малко странен товар за един пътешественик, тръгнал по необятните друмища на Средната земя. Но това не би учудило онези, които знаеха, че той се наричаше Алвин Султатрин и до неотдавна работеше като младши кралски писар в Дома на анализите във Форност. А причината да напусне тази достойна служба (в която му предричаха бляскаво бъдеще) и да потегли на юг бе изненадваща и удивителна. Само две седмици преди началото на нашия разказ целият живот на Алвин се промени заради една легенда.

Още по времето на крал Елесар някогашните руини на Форност, дълги векове наричани Мъртвешките валове, бяха обявени за столица на Северното кралство и сръчните ръце на хиляди строители постепенно възвърнаха отминалата красота на града. Отначало това бе столица на една изоставена и запустяла страна. Ала през следващите десетиле-

тия към нея започнаха да прииждат заселници, привлечени от мекия, макар и малко хладен климат, плодородните земи, и не на последно място – от данъчните облекчения, които им се гарантираха с кралски указ. Към средата на втория век от Четвъртата епоха върху картата се появиха селища дори в такива овезни със зловеща слава места като Ангмар, Тролови бърда и Бурните хълмове. Не ще и дума, първоначално тия селища бяха защитени с високи огради от заострени колове и техните обитатели вечно държаха под ръка меч или секира за в случай на неочаквано нападение. Ала разбойници и зли твари се срещаха все по-рядко, благодарение на неголемите военни гарнизони, разположени из цялото Северно кралство, докато най-сетне настанаха времена, когато хората можеха сами да поддържат реда в своите области.

Разбира се, това растящо и процъфтяващо кралство не можеше да бъде управлявано пълноценно от далечната столица Минас Тирит. Затова по традиция, въведена още от крал Елесар, престолонаследникът поемаше Северния скиптър, докато му дойде времето да се възкачи на престола. И пак по негова повеля – тъй като не бе забравил, че някога именно гондорските летописци бяха помогнали на Гандалф да тръгне по дирите на Единствения пръстен – към двореца във Форност бе учреден Дом на анализите, който да записва всички важни събития в Арнорските земи.

Когато преди година попадна в това достойно учреждение, младият Алвин изпита страхопочитание пред хранилищата, изпълнени с купища ръкописи и дебели книги с кожена подвързия, пред просторните зали с тежки дъбови маси, на които усърдно се трудеше цяла армия писари, и най-вече пред Главния летописец Сарнуил – мъж вече в напреднала възраст, но здрав и надарен с остър ум, изключителна памет и добродушен нрав. Единственото, което можеше да раздразни този повелител на древната памет, бе някоя груба грешка или вписване на непроверени факти в официалните летописи. Когато това се случваше (твърде рядко, в интерес на истината), той безмилостно нареждаше на виновника да изстърже пергаментовите страници и да запише коригираната версия, дори ако трябваше да превива гръб над писалището цял ден и цяла нощ. При най-тежките провинения налагаше наказание с принудителен труд в кухнята или конюшните, но тия случаи наистина се брояха на пръсти.

Алвин можеше да не се бои от подобни санкции. Дори напротив – през изминалата година се беше доказал като усърден и способен писар с рядко красив ситен почерк. Особено добре се справяше със заглавните букви, които украсяваше с плетеници от клонки и цветя. Затова когато една сутрин престарелият разсилен го повика при Главния летописец, той спокойно взе перото, мастилницата и няколко листа пергамент и се отправи към колонадата край градината, където Сарнуил обичаше да работи през топлите дни.

Изненадата му обаче беше голяма, когато видя до масата да седи един странен гост – нисък и набит, с черна права коса и смугло лице, чиито леко скосени очи му придаваха вечно усмихнато изражение. Странни бяха и кожените му дрехи, богато украсени с мъниста и лъскави медни плочки във формата на приказни животни.

– Заповядай, Алвин, седни – рече приветливо Главният летописец. (А събеседникът му кимна и се усмихна още по-широко, разкривайки два реда ситни бели зъби.) – Това е почитаемият Улду, търговец на кожи от далечните северни земи около ледения залив Форохел. Поканих го да ни разкаже за своя край и най-вече да чуя преданията на неговия народ за гибелта на последния арнорски крал Арведуи.

Алвин се настани удобно в края на масата, вдъхна дълбоко свежия полъх откъм градината, потопи перото в мастилницата и се приготви да записва.

Разговорът продължи повече от два часа и бе изпълнен с тъй удивителни подробности, че младият писар понякога зяпваше от удивление и ръката му за момент застиваше над пергаментата. Пришълецът от далечния Север разказваше за какво ли не: за дъските, които тамошните хора си привързвали към нозете, за да тичат по-лесно по снега; за слънцето, което през зимата не изгрява, а през лятото не залязва по цели седмици; за свирепите бели мечки, живеещи по плаващите ледени планини; за огромните морски риби, които хвърлят водни фонтани към небето и имат в устата си плет вместо зъби; за странната песен на топящите се ледове; за дългите и мразовити зимни нощи, когато в черното небе танцува сияйната душа на Ледената дева Хелегвен...

От известно време Сарнуил бе почнал да се мръщи и да се върти на стола, но тук вече не издържа и прекъсна разказвача:

– Коя е тази Ледена дева, почитаеми? Разкажи ми по-подробно за нея.

Улдуд с усмивка бръкна в един от многото джобове на широката си кожена дреха и извади мъничка фигурка, изящно сътворена от животинска кост. Алвин изпъна шия и любопитно огледа миниатюрната статуетка на красива жена с бяла сова на рамото и бяла лисица край нозете.

Главният летописец пое фигурката и замислено я повъртя между пръстите си.

– Странен материал – отбеляза той. – От какво животно е тази кост?

– Това е зъб от морски земеслон – обясни гостът. – Опасен звяр, само най-опитните ловци се осмеляват да излязат насреща му.

Сарнуил изсумтя и остави статуетката на масата.

– Е, добре, разкажи ни за душата на Хелегвен.

Улдуд се облегна назад, притвори очи и заговори с унесен, напевен глас...

